

NÉPNEVELŐK LAPJA

NEVELÉS-, OKTATÁSÜGYI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

A MAGYAR TANITÓK OTTHONÁNAK, A TANITÓK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK ÉS A BUDAPESTI TANITÓTESTÜLETNEK
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

Előfizetés: Egy évre 12 korona. Félévre 6 korona. Negyedévre 3 korona.

Kiadótulajdonos: A Magyar Tanítók Otthona Budapest, VIII,
József-körút 8. szám.
Ide küldendők az előfizetések.

Kiadóhivatal: Budapest, VII, Óvoda-utca 22. szám.
Lapreklamációk és hirdetésre vonatkozó közlemények ide
küldendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **SZABÓ BUGÁTH LÁSZLÓ** Budapest, VII, Damjanich-utca 34. szám.

Közgyűlésünk.

Március 25-én tartotta a Magyar Tanítók Otthona az ez évi rendes közgyűlését. Megelőzte ezt 24-én este és folytatólagosan 25-én délelőtt a választmány ülése. Ez utóbbiról külön beszámolni fölösleges. A közgyűlés előkészítésével foglalkozott. A közgyűlésről szóló beszámoló egyúttal képét nyújtja a választmány munkálkodásának is.

Száva János elnök a megnyitó beszédében érintette azt az egyenetlenséget, sőt gyűlölködést, amely a tanítóság körében újabban mutatkozott. Az elnökség nevében kifejezést adott annak az elhatározásnak, hogy az Otthon mostani vezetősége minden pillanatban a legnagyobb készséggel áll félre s adja át helyét másoknak, ha a kartársak abban a véleményben vannak, hogy az egyenetlenség megszüntetésére ennek a vezetőségnek távozása kedvező hatással kínálkozik. Görögütizes bizalmi nyilatkozat provokálását az elnökség nem akarja. De az intézmény érdekében megnyilatkozó ellenkező véleményt szívesen látja. Ha meggyőzik az elnökséget arról, hogy csupán a személyek iránt táplált elégedetlenség szítja az egyenetlenséget s akadályozza a kibontakozást, akkor a személyek kötelességüknek tartják félreállításukkal a kibontakozást lehetővé tenni. De ha az ellenfelek nyíltan magának az *intézménynak* elejtését célozza, akkor ez a vezetőség kötelességének tartja helyén maradni s harcolva is megvédeni az intézményt a létére törő támadásokkal szemben. Mert erre az intézményre szükség van. Hogy mennyire szükség van rá, bizonyosság arra újabban a csongrád megyei kartársak megkeresése, mely az Otthontól várja a tanítók társadalmi szövetségének megvalósítását. Erre nézve kijelenti az elnök, hogy a M. T. Otthona ennek a nagy célnak az *élére* nem állhat; hanem a legnagyobb készséggel áll az Országos Bizottság támogatására, mint amely egyedül van hivatva a szövetség eszméjét vezérelni és diadalra juttatni.

A közgyűlés általános helyesléssel fogadta az elnök fejtegetéseit s kijelentéseit. A provokált ellenvélemény egy hangban sem nyilvánult meg. Az elnökség óhaját

szerint nem volt görögütizes bizalomnyilvánítás sem. A bizalom abban fejeződött ki, hogy a közgyűlés az elnökség és választmány előterjesztéseit egytől-egyig helyeselte és jóváhagyta.

Ezek között voltak a pénzügyi előterjesztések, mint legfontosabbak: a számadás, a mérleg, a költségvetés. Az a mindenre kiterjedő figyelem és az intézmény jövőjére vonatkozó gondosság, mely ez előterjesztések számadataiból érthetően szólott, mindenkit meggyőzhetett, aki a meggyőzés elől szándékosan elzárkózni nem akar.

Legfontosabbnak mondhatjuk a közgyűlésnek azt az intézkedését, amely felhatalmazta az elnökséget mindazoknak az előterjesztéseknek keresztülvitelére, amelyek a mostani helyiségből való kiköltözködést vannak hivatva lehetővé tenni s ez által az Otthon anyagi erejét tetemesen megjavítani. Ebből a célból az év hátralévő részében több oldalú összehúzóadásra lesz szükség. De ebbe, még akik előzőleg aggódtak is, belenyugodtak arra a felvilágosításra, hogy csak átmeneti intézkedésről van szó, s némi áldozatot csak azért kell hoznunk, hogy általa a jövő alapját annál szilárdabbá tegyük. Bizalommal nézhetünk tehát a jövő felé abban a tudatban, hogy a legközelebbi évi rendes közgyűléskor a most elültetett magnak már a gyümölcsét élvezhetjük.

Hozzájárult a közgyűlés egyhangulag azokhoz a módosításokhoz is, amelyeket az elnökség az alapszabályok változtatására javaslatba hozott. Ezek a módosítások részint a tapasztalt hiányokat pótolják, részint újabb intézkedéseket vonnak be az Otthon erősítése érdekében. Ellenmondó hang nélkül vette tudomásul a közgyűlés az évi munkálkodásról szóló főtítkári jelentést is.

Meg kell még jegyeznünk egyet: A közgyűlésünk 9 órára volt összehívva. Ez az idő összeesett a »hivatalos« testület ülésével. Az elnökség — módot akarván nyújtani *mindenkinek* a megjelenésre — elhatározta és megüzente a testületi ülésen levőknek, hogy az Otthon gyűlésének megnyitását elhalasztja a testületi gyűlés befejezéséig. Meg volt adva minden mód a provokált ítélkezés lehetőségére.

Maga az eredmény hirdesse a tanulságot — mindenki számára.

Adalék a fővárosi tanfelügyelethez.

— Verédy Károly dr., kir. tanácsos, székesfővárosi kir. tanfelügyelő előadása a »Budapesti (hivatalos) Tanítótestület« 1906. március hó 25-én tartott évi közgyűlésén. —

Rövid történelmi visszpillantás után előadó konstatálja, hogy az állami tanfelügyelet a közel multban igen nagyot haladt szervezetileg.

Egy időben egyetlen emberre bízta a felügyeletet. Ma már oly számú a személyzet, hogy minden iskolát meglátogatnak s minden tanítót meghallgatnak. Közvetlenül érintkezik az állam felügyelő szerve a tanügy munkásával, nem referádák, jegyzőkönyvek útján. A betű öl, a szó él. Ahol a mindennapi munkát látja a tanfelügyelő, ott a tanító és felügyelő között megvan az összhang az ügy javára.

Egy embernek tapasztalata, különböző pedagógiai nézetek alapján az ítéletmondás alkalmával bomlasztólag hathat ezen összhangra. Azért szoktak a felügyelők konferenciákat tartani, hol tapasztalataikat, észrevételeiket kicserélik, egyet-mást megbeszélnek. Ezen konferenciák nem múltó lapok, hanem eszmék.

A miniszteri utasítás szerint a tanfelügyelő egy órát köteles minden tanítónál tölteni. Tulajdonképen nem az eredményes tanítás volna megbirálandó, hanem az iskola szelleme megfelel-e a kultúra és pedagógia szempontjából megállapított mértéknek? Nem az iskolai eredményt, hanem az igazi munkásságot kívánja a felügyelő megismerni. Nem szép feleletek, gyönyörű előadás, nem elmélet, hanem a gyakorlati munka legyen a megfigyelés célja. Ez az állami felügyelet sarktétele.

A tanító munkásságának megbirálására három szempont szerint járnak el:

1. az iskolai rendtartás helyes volta; 2. a tanítás szempontjai, a tanulók foglalkoztatása és 3. a fegyelem, mint igazi nevelés. Nem egyénre vonatkoztatva, hanem az összmunkára.

A rendtartás egyöntetőségének egyik akadályát abban véli megtalálni, hogy a tanítók igen különböző képzőintézetekből kerültek ki. Igen különböző irányú pedagógiai nevelésben részesültek. Ezen különbségeket a magyar nemzeti eszme iránti törhetetlen hűség nivellálja. Mindegyik első sorban: *magyar tanító*. Ezt mindenki a képzőből hozza.

Másik főoka a gyermekek különböző neveltsége. Van: durva, gvenge, rakoncátlan; van olyan, kinél a szeretet szava megteszi a kellő hatást. Itt azonban olyan eljárás szükséges, mely ezen különbözőségeket némiképp eltünteti. Ami nem könnyű feladat 60—80 gyermekkel bíró osztályban.

Svájcban pl. 35 a növendékek maximuma osztályonként; nem csoda tehát a nevelési eredmény.

A tanító igyekszik gyöngédséggel, szeretettel rendre szoktatni növendékeit; mégis eltart egy-két hónapig, míg csak megismeri őket. A tanítók kitartó tanulmányozása, a gyermekeken tett kísérletek létrehozták azt a tapasztalati tényt, hogy a rendetlenkedő gyermek rendszeren lelkibeteg s normális gyermekszámba nem jöhet. Innen indult ki az a már testet öltött eszme, hogy legyen minden iskolánál szakember: orvos. Vajjon rendtartás szempontjából ezen abnormis gyermekkel mit tegyünk? Ezekkel mindenesetre másképp kell bánnunk.

Heveség, durva fellépés nem gyógyít, sőt makacssá tesz. A szeretet, gyöngédség inkább eredményt hoz. Kivételek vannak. Hisz akárhányszor előfordulnak olyan esetek, hogy radikális és rögtöni megtorlásra csakis az az egyetlen fegyelmi eszköz volna hasznos és eredményes, melyet a tanító kezéből kivettek.

Bécsben ezt belátták. S hosszú tapasztalatok, megfigyelések után azon gondolatra jöttek, hogy javító osztályokat szerveztek minden iskolánál. Ide olyan makacs, durva gyermek kerül, kinek ilyen magaviselete nem betegségen alapszik s a tanító kezébe adták azt a fegyelmezési eszközt, amit másutt eltöröltek: a botot. Kell-e javító osztály vagy nem? Oly kérdés, melyre a jövő tapasztalata adja meg majd a feleletet. A szeretet szava, a következetesség a rendtartás szolgálatában meghozza a kívánt eredményt.

A tanítást illetőleg a legősibb tanítási tárgyról szól: az olvasásról. Szinte megütközünk, hogy az olvasás az, amivel most is foglalkoznunk kell? Még ennek tanításáról beszélünk kelljen? Tapasztalati tény az, hogy az olvasási készség a felsőbb osztályokban csökken. Nem szóképet olvasnak, hanem szótagolnak. Pedig a népiskola igazi hivatása az, hogy a nép gyermekét olvasásra tanítsa. A kulturát csakis az olvasás terjeszti. Ott, hol a nemzet nagyjainak szellemi termékei s klasszikusainak igaz gyöngyei a nép minden rétegébe behatolnak, elterjednek, az a nemzet fejlődik, annak kulturája kiépül. Ennek eszköze: az olvasás.

Nagy mulasztás volna ezen órát pihenőül használni, ez nem a gépies olvasásra való. Az olvasás legyen az a készség a népben, mely a művelődés záloga s aki megtanítja, megszeretteti az olvasást: az az igazi mester. Ez művészet.

Az olvasási órára olyan készülék kell, mint bármely nehéz tárgyú órára. Használjuk ki az olvasmányt. S ha szemléltetni kell, minél több, minél szélesebb körű legyen a szemléltetés.

Általános igazsággá fejlődjék a tanítás sorrendje: a célkitűzés, az új anyag kezelése és az anyag rövid ismétlése, összefoglalása. Itt az egyéni érvényesülés tere, a tanítás különböző formái szerint.

A számolásnál a fejben való számolás előzze meg az írásbeli számolást s a példatárak használata lassanként kiküszöbölendő. Az életből merített s a tanító által készített példák legjobbaknak bizonyultak.

A szemléltetés a tárgyon magán történjék, ha csak lehetséges. Kép nem lehet didaktikai eszköz: inkább az ismétléshez való. A szemléltetés azon módja legcélszerűbb, melynek legtartósabb a hatása. Nincs az a papírmásé-utánzat, mely az élő növényt pótolja. Ezt a valóságban kell megmutatni. Eredmény dolgában össze sem hasonlítható az eredeti hatásával. Fizikai kísérleteknél sokszor az egyszerűbb segéd-szközök is hiányzanak s bizony sokszor hiányzik a gyakorlat is.

A fegyelem eredménye legyen olyan, hogy az a gyermek, aki parancs szerint cselekszik, önmagától is úgy cselekedjék, ha az a parancs megszűnik.

Ennek eszköze: az ifjúsági könyvtár, az ifjúsági egyesület. Az egyesület az iskola és a tanulók között szerves kapcsolatot hozna létre. A régi tanulók szövetsége volna ez. Kirándulások, ünnepélyek ezt a szellemet ápolnák. Család és iskola, szülő és tanító között ez hozna létre szoros kapcsolatot. A nevelés pedig így nyerne teljes befejezést. Volnának nehézségek, de nincs lehetetlenség.

A hiányok megszüntetése csak vállvetett, összhangzó munkásság által érhető el.

Az egész vonalon örömmel konstatálta, hogy a magyar szellemet, a magyar állameszmét igaz gyöngyként plántálják a zsenge gyermeki szívbe s ez nagy érdeme a fővárosi tanítósnak.

Isten áldását kéri munkásságára

Tas József.

Az Otthon köréből.

Irodalmi és művészi estély.

Az Otthon irodalmi és művészeti szakosztálya f. hó 24-én Otthonunk termeiben egy szépen sikerült estélyt rendezett.

Szentkirályi Ella zongorajátéka nyitotta meg a műsort. Sauer G. Echo de Vienne című darabjával s igazán művészi játékaival nagy tetszést aratott.

Azután Tóth Kurucz János olvasott föl saját költeményéből.

Már a Mese Újságba írt szép dolgai révén is ismerjük fiatal kollegánkat; de gyermekköltészetén kívül most egy újabb oldalról mutatkozott be.

Egyszerű szavú magyaros stófiában megismerjük az édes anyáért rajongó fiút, a falunak, a népnek poétáját, aki elvezet bennünket a füzesekkel kerített dunaparti kis faluba, a gólyafészkes tanyákra...

A borongós érzés szolid árnyalatként vonul át dolgain, anélkül azonban, hogy kesernyessé válnék. Különösen tetszett »Esküvő« című balladája.

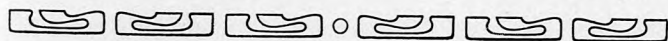
Majd Horváth Teréz úrhölgy éneke következett, Fehér Gyula tárogató-művész és Gábor Gyula zongorakíséretével. A »Helyre asszony«-ból adták elő a mohácsi vitéz jegyesének énekét, azután pedig a »Rákóczy Rodostóban« című stb. kurucdalt, amiket sokszor megújraztak.

A szomorú jelenben olyan aktuális volt ez a kesergő nóta, hogy könnyező szemekkel, fájó szívvel-lélekkel csüngtünk mindegyik szaván.

Szikszay Károly olvasott föl azután egy csattanós kis elbeszélést. Őt már ismerjük. Végül még egyszer a tárogató lépett emelvényre s gyönyörködtünk a szép szólóban, Rákóczy legendás korának e legigazabb krónikásában. Úgy sirt — úgy sikongott az az édes-bús kurucnóta, hogy a szemünk is nedves lett tőle. Legutoljára a Kossuth-nótába csaptak át a hangok, amit a lelkes közönség felállva végig énekelt.

Utána vacsora és szolid keretű tánc volt, zongorakísérettel s az esős idő dacára is szép számban egybe gyűlt díszes közönségünk akéso éjjeli órákig együtt maradt.

M—y.

A székesfővárosi tanköteles gyermekek beiskoláztatása.

Budapest III. kerületének iskolaszéke egy beadványában arra kéri a székesfőváros Tanácsát, hogy az iskolaköteles korban lévő, de iskolába nem járó gyermekeket kötelezze az iparostanonc-iskolákkal kapcsolatban e célra fölállítandó előkészítő tanfolyamok látogatására. A főváros hatósága pedig elrendelte, hogy az összes iskolakötelesek ez év május havában összeírassanak. Ez a felszínre került két dolog, különösen ez utóbbi, aktuálissá teszi a kérdést, mellyel különösen nekünk — tanítóknak — érdemes foglalkozni annál is inkább, mivel ez az iskola úgy külső, mint belső érdekeivel szoros kapcsolatban áll.

A III. kerület iskolaszékének jelzett fölterjesztése abból a nemes szándékból indul ki, hogy a székesfőváros területén manapság iskola nélkül ezerszámra lézengő tanköteles korban lévő gyermek legalább a törvény-szabta 15 éves kor betöltéseig valamilyen iskola látogatására szoríttassék. Ez a kérdés évtizedek óta napirenden van, tehát nem új; hanem új az a mód, amellyel a III. kerület iskolaszéke ezt legjobban megoldható-

nak véli. E szerint az elemi iskolából kinőtt, de még iskolaköteles gyermekeket az iparostanonc-iskoláknál e célra fölállítandó általános jellegű előkészítő tanfolyamokba terelné, hogy majd, ha inasokká lesznek, zavar-talanul folytathassák az iparos-tanonciskola további évfolyamait. Ez a megoldás nem fogadható el. Nem pedig azért, mivel az elemi iskolából kinőtt, de még iskolaköteles gyermekek nagyobb felét a leányok adják, kiknek számára a most még csak szervezés alatt álló háztartási iskolák sem elegendők.

Másrészt meg az iparostanonc-iskolák mai szakirányú szervezete kizárja azt, hogy mellettük olyan általános jellegű előkészítő tanfolyam állíttassék föl, melynek tanulói választandó életpályájukkal még nincsenek tisztában. Azután ezek a bizonytalan előkészítő tanfolyamok óriási teherrel súlyosodnának az iparostanonc-iskola adminisztrációjára is, amennyiben ennek törvényes hatóságai vannak a mulasztások s más egyéb ügyeik elintézésére, míg az ilyen előkészítő tanfolyamos iparostanonc-iskola tanulója kívül esnék az iparhatóság jogkörén.

A törvény előírja az iskolakötelezettséget a 15-ik életév betöltéséig. Ennek keresztülvitelére kell alkalmas módokat és eszközöket keresni, nem pedig a rendszeres szervezésnek meglehetősen kezdetén álló iparostanonc-iskolák fejlődésének útjába akadályokat gördíteni azzal, hogy a tőle nagyrészen idegen elemekkel megtöltött s vele egy irányban nem haladható előkészítő tanfolyamokkal nehezítsük meg a ma még úgy is kevés eredménnyel járó fáradságos munkáját.

Mindezek alapján egész bizonyossággal állíthatom, hogy az elemi iskolából kinőtt, de még tanköteles korban lévő gyermekek beiskoláztatása az iparostanonc-iskolák révén keresztül nem vihető. Hogy kívánható az, hogy egy olyan iskolába járjon a gyermek, amelyre semmiféle törvény nem kötelezheti? Hogy iparostanonc-iskolát látogasson az, aki nem iparostanonc? Mit remélhetünk egy törvényre nem támaszkodható intézkedéstől akkor, amikor a törvény által szigorúan megkövetelt ismétlő iskolákról azt mondja a III. ker. iskolaszék fölterjesztése, hogy »az még mai napig is messze áll a megvalósulástól«. Itt a nagy baj!

Ezen kell segíteni! S csakis a törvény teljes és helyes végrehajtásával lehet a kérdéses problémát megoldani. Szerény nézetem az, hogy az iskola nélkül lézengő ezernyi tanköteles gyermek a törvény által megkívánt ismétlőiskolák útján könnyű szerrel beiskoláztatható anélkül, hogy az iparostanonc-iskolák épségén csorba esnék.

Most májusban lesz az iskolakötelesek első rendszeres összeírása az egész székesfőváros területén. Ez a nagyszabású munkát nemcsak alkalmas, de legbiztosabb megoldása lehetne annak, hogy az összes tankötelesek az iskolák látogatására szoríttassanak s rendszeres ellenőrzéssel az iskolába nem járók mostani nagy száma teljesen megszüntetessék.

Igaza van a III. ker. iskolaszéknek abban, hogy a főváros legtöbb gyárosa, iparosa és kereskedője csak a 14. életévet betöltött gyermeket fogadja föl tanoncnak, a népiskola IV. vagy legalább VI. osztályát elvégzett gyermekek azonban legfeljebb csak 10—12 éves és így legkevesebb 2 év telik el a gyakorlati pálya megkezdéséig. Ez alatt a 2—4 év alatt a gyermek rendszeres tanításban nem részesül, elszokik a rendszeres munkától és fegyelmezettsége is megszűnik. A legtöbbje az utcán tölti ideje javarészét, léhaságra adva fejét, némelyike el is züllik. Ez mind igaz, valamint tény az is, hogy egyik-másik jobb indulatú szülő fölbuzdulásában és kényszerhelyzetében — mivel középiskolába, polgár-

riba nagy szegénysége miatt nem adhatja, inasnak meg nagy fiatalsága miatt senki föl nem fogadja — hogy az utcai elzúllástól megmentse gyermekét, önkénytelen ismételteti a népiskola felső osztályait. De ez teher a gyermekre, de még nagyobb teher az iskolára, mert rossz kihatással lehet és van a többi tanulóra. Tehát ez sem egészséges állapot.

Itt csak egyetlen mód, a törvény által megkívánt és előírt ismétlő iskolák fölállítására segíthet e tarthatatlan állapotokon. Ezeket úgy kellene elrendezni, hogy minden iskolánál legyen legalább egy osztály, hogy a nagy távolságtól megmentse a gyermekeket. Tekintve azt, hogy az ismétlőköteles fiúk nagy zöme iparostanonc, a leány pedig háztartási iskolába szorítható, nem nagy anyagi terhet ró az a székesfővárosra, ha a mutatkozó szükség arányában az arra alkalmas iskolánál az ismétlő tanfolyamok fölállítását a hatóság elrendelné.

Mindezeket azonban csak úgy érhetjük el, ha a mostani tankötelesek összeírása teljesen megbízható pontossággal lesz keresztül hajtva s az így összeírt iskolakötelesek kerületenkint az elöljáróságnál e célra berendezendő külön osztályban állandóan és rendszeresen nyilvántartatnak.

A pontos beiskoláztatás szempontjából igen fontos az, hogy minden iskola területe utcánként és házzámonként meg legyen állapítva és a tanulók föl vételénél ez szigorúan betartassék. Ha a kifogástalanul keresztül vitt összeírás a tanköteleseket mind egybegyűjtötte, akkor ezeknek név- és lakjegyzéke szeptember 1-ig megküldendő azon iskola igazgatóságának, amelyhez a gyermek lakása tartozik. Viszont úgy az elemi, mint az iparostanonc-iskolák igazgatóságai szeptember végeig küldjék be a beírt tanulók név- és lakjegyzékét az illetékes elöljárósághoz, ahol a tanköteleseket nyilvántartó hivatal ezekből megállapíthatja, hogy kik nem iratkoztak még be valamelyik iskolába, s ezeket az ismétlő iskolába köteleznék.

Az iskolaigazgatóknak rendelkezésére adott ilyen pontos névsor arra is jó alkalmul szolgálna, hogy a be nem iratkozott iskolakötelesek konstatálása után a kisebb területet felölelő iskola igazgatója rövid úton, esetleg a szolgál útján hívna föl a szülőt gyermeke iskolába járatására; ez eljárással meggyőződést lehetne szerezni az összes tankötelesek hollétéről, meg az esetleg középiskolákba járó tanulókról is. Hiszen manapság hatóságilag gyámoltott nagy vállalatok is alkalmaznak nagy számban iskolaköteles korban lévő gyermekeket anélkül, hogy iskoláztatásukról gondoskodás történék. Pl. a villamos vasút vállalatoknál hány uniformisba bújtatott iskolaköteles gyermek löt-fut naphosszat a váltósinek igazításánál? Vajjon ezek járnak-e iskolába és hova? A föltámadás reményében most megszűnt rikkancs sereg nagy kontingensét nem-e az iskolakötelesek adják? Pedig ezek rendőri felügyelet alatt állanak!

Szóval rengeteg sok e téren a tenni való! A fő az, hogy az iskolaköteles korban lévő gyermek 15 éves kora betöltéséig járjon bármiféle iskolába. Ez legyen a cél.

Mivel pedig a III. ker. iskolaszékének fölterjesztése e kérdés megoldását nem viszi előbbre, s mivel az egyoldalul inkább csak az iparostanonc-iskola fejlesztését célozza, amely iskolák tulajdonképpen az iskolaszékek hatáskörén kívül esnek, szerény véleményem szerint ez átirat fölött napirendre térhetünk.

Az iskolaszékek esetleges jó szándékukat abban a helyes irányban érvényesíthetnék, hogy alkalmas módokkal az iskolakötelesek iskolába járását megkönnyíték; az ismétlőiskolák szükségszerűségét belátva, azok fölállítását szorgalmazzák; az iskolakötelezettség

végrehajtásában közreműködnének. Azután meg a szívesen gyakorolt jogokkal köteleességek is járnak, amit e kérdés megoldásánál igen érdekes lenne kiaknázni, hogy megszűnjék az a sokszor hangoztatott panasz, hogy az iskolaszékeknek nincs — működési terük.

Itt a kedvező alkalom, csak nem kell elszalasztani.

Győrffy János.

Felhívás!

Társadalmi életünk fejlődése a gyermeknevelés felé tereli a közfigyelmet. Minél bonyolultabbá válik társadalmi életünk s minél gazdagabbá és szövevényesebbé az emberi műveltség tartalma, annál inkább érezzük a kulturának sokféle káros kinövését s az egyénre való idegemésztő hatását. Ezt a nyomasztó hatást szomorúan tapasztaljuk gyermekeink testi és lelki fejlődésén is.

Ez a tapasztalat azon nagy feladat elé állítja a jelenkor nevelőit, hogy a mikor előkészítik a gyermeket a társadalmi és kulturális élet magasabb rendű feladatai, bonyolultabb kérdései és a megélhetés súlyos nehézségei számára, akkor megóvják őt a magasabb igényű élet korai káros következményeitől, az erőltetett testi és szellemi élet túlzásaitól. E nagy feladatokkal és nehézségekkel csak úgy küzdhetünk meg, ha a gyermekek nevelését visszavezetjük a természetes alapra s ez az alap nem más, mint a *gyermek természetes testi és lelki fejlődése*.

Ma már mindinkább általánossá válik az a felfogás, hogy minden nevelőnek feladata és kötelessége a gyermek testi és lelki tulajdonaival való beható megismerkedés, és szem előtt kell tartania és ismernie azokat a rendellenességeket, bajokat és betegségeket, amelyek a gyermek fejlődésében a nevelői vagy egyéb külső káros hatásoknál vagy a gyermek belső hajlamainál fogva, fel szoktak lépni.

Ez okok és körülmények arra indították a pedagógusokat, orvosokat, pszichológusokat s általában a hányebben gondolkodókat, hogy behatóan tanulmányozzák a gyermek testi és lelki jelenségeit, fejlődését s a hivatott buvároknak egy félszázad óta végzett gondos kutatásai megteremtették az embertani tudományoknak egy új ágát, a *gyermektanulmányt*.

A gyermektanulmányozásra s a nevelés- és oktatásügynek gyermektanulmányi alapon való berendezésére hazánkban fokozott szükség van. Nekünk a társadalmi, közgazdasági és kulturális életben kétszeres erőtt kell kifejtenuk, hogy lépést tarthassunk a művelt nemzetekkel. Nekünk különösen kell törekednünk nevelésünkben a megóvás szempontjainak érvényesítésére. a természetes alapon nyugvó nevelésre és a nemzeti jellemvonások kifejlesztésére. Nekünk sokszor gondddal kell a gyermektanulmányozás kérdéseivel foglalkoznunk, a magyar gyermek testi és lelki életének megismerésére törekednünk. *Nemzeti előhaldásunk és nemzeti jellemvonásaink fejlesztésének egyik alapvető kérdése a gyermektanulmányozás.*

A gyermektanulmányozás hazánkban nem régi keletű, de nem is ismeretlen ügy. Körülbelül tíz éve foglalkoznak azzal egyes tudósaink s ezen úgy előmozdítására szentelte munkásságát az ezelőtt három évvel megalakult Gyermektanulmányi Bizottság. Ez a bizottság életének rövid tartama alatt már elismerésre méltó tevékenységet fejtett ki a gyermektanulmányozás terén. Nyilvános értekezleteket tartott szülők, pedagógusok és orvosok részére, gyermektanulmányi tanfolyamot rendezett tanítók számára, szakosztályokat létesített a gyermektanulmányo-

zás különböző ágainak és módszereinek művelésére, általában mozgatta a gyermektanulmányozás ügyét a különböző társadalmi körökben, tanítói egyesületekben. Sikerült az illetékes tényezőknek és az ország művelt közönségének figyelmét az ügyre irányítani s működésének közvetett hatása alatt számos értékes gyermektanulmányi mű jött létre.

A Gyermektanulmányi Bizottságnak mindeddig nem volt egyesületi szervezete, csak egy nagyobb értekezletből kiküldött és ideiglenesen szervezett Bizottságként működött. E Bizottság működésének azonban ma már feladatai olyannyira megnövekedtek és felszaporodtak s a közönségben és a szakkörökben is országsszerte annyira fölébredt az érdeklődés a gyermektanulmányozás ügye iránt, hogy a Bizottság biztos alapon álló egyesületi szervezet nélkül céljait elérni nem tudja. A Gyermektanulmányi Bizottság ennél fogva az 1906. februárban tartott ülésén kimondotta, hogy *Magyar Gyermektanulmányi Társaság* név alatt egyesületté alakul át s mint ilyen fogja a gyermektanulmányozás ügyét tovább művelni, országosan szervezni, szakosztályokat, köröket alakítani, gyermektanulmányi könyvtárt berendezni, folyóiratot és műveket kiadni, egyszóval a gyermektanulmányozás ügyének hazánkban szélesebb keretet és mélyebb alapot adni.

Erre a munkára, ezen feladatok megoldásának támogatására hívjuk fel tisztelettel a szülőket, pedagógusokat, orvosokat s mindazokat, akiket a gyermeknevelés és tanulmányozás kérdései mélyebben foglalkoztatnak, akik a gyermek szeretetére és megismerésére kívánják alapítani a jövőendő kor pedagógiáját. Kérjük Önöket, tisztelt Kartársaink és Polgártársaink, hogy csatlakozzának hozzánk, támogassanak minket, az édes gyermekeink jövőendő boldogulását, a nemzetünk javát előkészítő nemes és hasznos munkában!

A kormányhoz jóváhagyás végett fölterjesztet alapszabályaink kivonatát alant közöljük, amelyből kiemeljük, hogy a rendes tagság évi díja 4 korona, amelyért a rendes tagsággal járó jogok élvezetén kívül a tagok a társulat által kiadandó folyóiratot kapják.

A tagsági jelentkezések Nagy László ügyvivő alelnök-höz (Budapest, VIII., Üllői-út 16/b), a tagsági díjak pedig dr. Perényi József pénztárhoz (Budapest, VII., Damjanich-utca 51.) küldendők.

Budapest, 1906. évi március hó 16-án.

A Magyar Gyermektanulmányi Társaság nevében: Gróf Teleki Sándor, elnök; dr. Náray-Szabó Sándor ministeri osztálytanácsos és dr. Bárczy István székesfővárosi tanácsnok, társelnökök; dr. Ranschburg Pál, ideg orvos, a kísérleti pedagógiai osztály elnöke; Nagy László, tanítóképző-intézeti igazgató, ügyvivő alelnök; dr. Jablonkay Géza, tanító, a kísérleti pedagógiai osztály titkára; Dániel Jenőné polgári isk. tanítónő, Tóth Kálmán (egri) tanító, Krécsy Béla főreáliskolai tanár, jegyzők, dr. Perényi József főreáliskolai tanár, pénztáros; Schön József népiskolai igazgató, ellenőr.

Kivonat a Magyar Gyermektanulmányi Társaság alapszabályaiból.

A társaság célja és eszközei: 4. §. A társaság célja, hogy a gyermekek tanulmányozásának ügyét hazánkban felkarolja; a gyermektanulmányozást tudományosan művelje s e tanulmányok eredményét főként a nemzeti nevelés számára értékesítse; továbbá, hogy a gyermekszereket minden körben általánossá tegye, mélyítse; az egyesek és a társadalom érdeklődését a gyermekek életjelenségei iránt felköltse s ébren tartsa.

A társaság a vizsgálódásokat a rendes és rendellenes

fejlődésű gyermekeknek mind testi, mind lelki életére egyaránt kiterjeszti.

5. §. A társaság a maga céljai elérésére:

a) a gyermektanulmányozás különböző ágainak művelése végett *szakosztályokat* létesít; b) vidéken *fiókköröket* alakít; c) nyilvános *előadásokat* és tanácskozásokat tart; d) egyeseket és testületeket a gyermekek tanulmányozására ösztönöz, illetőleg ezeknek ilyen irányú törekvéseit erkölcsileg esetleg anyagilag is támogatja; e) a gyermekek tanulmányozásának módját és eredményeit ismertető *folyóiratot* esetleg önálló *műveket* is ad ki; f) a gyermektanulmányozás körébe vágó művekből *könyvtárt* létesít; g) alkalomadtán *kiállításokat* rendez.

A társaság tagjai: 6. §. A társaság tagjai: *tiszteletbeli, alapító* vagy *rendes* tagok.

7. §. *Tiszteletbeli tagokká* választhatók a gyermektanulmányozás, a nevelés vagy védelem körül hazánkban és külföldön érdemeket szerzett egyének. A tiszteletbeli tagokat a bizottság ajánlatára a közgyűlés választja. A külföldi tiszteletbeli tagok választását a vallás- és közoktatásügyi miniszter hagyja jóvá.

8. §. A tiszteletbeli tagok a választmánynak örökös tagjai; tanácskozási és szavazati joggal részt vesznek a társaság közgyűlésein és a választmányi ülésein. A külföldi tiszteletbeli tagok sem a közgyűlésen, sem a választmányi üléseken rendes tagsági jogokat nem gyakorolhatnak.

9. §. *Alapító taggá* választható az, aki a társaság céljaira egyszer s mindenkorra 100, azaz száz koronát adományoz. Az alapító tagokat a bizottság választja. Az alapító tagok jogai és kötelességei a rendes tagokéival megegyeznek.

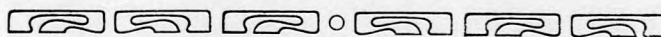
10. §. *Rendes taggá* lehet bárki, aki a gyermektanulmányozás ügye iránt érdeklődik.

11. §. A rendes tagok évi 4 korona tagsági díjat fizetnek. A tagsági díj minden polgári év október 1-ig fizetendő az egyesület pénztárába; ezen határidőn túl postai megbízás útján hajtható be. Az elnökségnek joga van a hátralékos tagsági díjakat valamely budapesti járásbírósnál bírói uton is behajtani.

12. §. A rendes tagokat jelentkezés alapján a társaság választmánya választja meg. A rendes tagsági kötelezettség két évig tart, azon év január 1-től számítva, amelyben a belépés történt. A tagsági kötelezettség újabb két évre mindig megújul, ha a tag a társaságból való kilépését a két év letelte előtt be nem jelentette.

13. §. A rendes tagoknak a közgyűlésen tanácskozási és szavazati joguk van. Részt vehetnek a nyilvános értekezleten. A társaság folyóiratát külön díj nélkül, a társaság által kiadott önálló műveket pedig kedvezményesen áron kapják; a társaság könyvtárát díjtalanul használhatják.

14. §. Ha a tagok bármelyike erkölcsi kifogás alá eső cselekményt követ el, vagy tagsági kötelezettségét nem teljesíti, a bizottságnak joga van őt az egyesület tagjai sorából törölni. Viszont a tagnak jogában áll ezen határozat ellen a közgyűléshez felebbezni.

A rajztanítás anyaga.

A rajztanítás anyagának rendezésével, annak beosztásával már sokan próbálkoztak; de hogy sok haszonnal járt volna, azt nem mondhatjuk. Az anyag megvan mindenhol, hol a szekrényen, hol a szekrényben; de minden rendszer nélkül szétdobálva. A tanító ebből a halmazból aztán, amint alsóbb vagy felsőbb osztályban tanít, könnyebb vagy nehezebb tárgyakat szed elő. Erre

nézve a Tervezet-ben a tanítás anyagának heti felosztása ad utasítást.

Hogy ez a heti anyag a gyakorlati kivitelben mint fest, főleg ha azt a kézügyességi oktatással kapcsolatban valósítjuk meg, erre nézve nagy hiányát éreztük a mintákat egybeállítva bemutató tanmenetnek.

A rajzitanítás anyagának illetően való összeállításával próbálkozott meg *Fritsch* József fővárosi kartársunk, kinek ez a munkálata sikerült is. Mondhatom, hogy a tanítóknak nem kis szolgálatot tett ezzel.

Fritsch József meggondolta jól, hogy mihez kezd; megfontolta azt is, hogy a rajzitanításnak a nevelés többi tényezőjét is magában kell összpontosítania. Ennek tudata s a gyermekek lelkének ismerete vezette e fáradságos munka elvégzésében. Hosszú ideig dolgozott, míg e nagy munkáját befejezhette s mivel ezt nem titkolta, tanítótársainak helyes megfigyeléseit magáévé téve, hozza a nyilvánosság elé, a tanítók jó indulatába ajánlva, a tanítók munkájának megkönnyítése céljából.

De rátérek a munka ismertetésére. Maguk a táblák legtöbbit mondanak, amelyeket *Fritsch* József »művészi lélekkel, gyermeki módon« készített, vagyis a művészi-leg elkészített táblákról a gyermekek világos és egyszerű képet fognak alkotni a rajta lévő tárgyakról.

Megcsinálja a gyermek maga is agyagból vagy fából az egyes táblák mintáit s midőn ily módon elkészítette, le is rajzolhatja. De honnan tudja a gyermek a beosztást?

Fritsch József így felel: »a tanítónak egy-két szavából s a tanító által készített táblának felmutatásával. A tanuló rajzlapja akkora, mint ez a szemléltető tábla, annak felmutatása elég, hogy fogalmuk legyen arról, körülbelől hol kell kezdeniök a rajzolást. Ha most a tanító megmondja, alulról ennyi, felülről ennyi, oldalról ennyi ujj szélességet kell kihagyni, a gyermek biztosan meg fogja kapni a helyes kiindulási pontot minden bővebb magyarázás nélkül.

Hogy a rajzitanítást hol kell kezdeni, erre nézve a vélemények nagyon eltérők. Nagyon sokan azt állítják, hogy a körvonallal kell kezdeni, mert azt a gyermek jobban szereti rajzolni. Ezzel szemben, munkájának megindokolása céljából, *Fritsch* József azt állítja, hogy körvonallal azért nem helyes kezdeni, mert szabályos kört rajzolni nem fog tudni a gyermek. De fog tudni a pontnak fokozatos bővítésével, mikor már a narancsnagyságú foltot fogja csinálni, mely kisebb-nagyobb körnek összetételéből keletkezett, hol már észre veszi a gyermek a folt szabályos körvonalát s egy ilyen karikás tábla felmutatásakor, a sok gyakorlat után fog csak — gyermektől követelhető szabályossággal — kört csinálni.

Ez az elv indította őt arra, hogy anyagában majdnem az utolsó táblára jussanak a körök.

Fritsch színes ceruzával dolgoztat, s mikor a köralakú folt a cseresznye nagyságát elérte a gyermek a rajzfűzetében, felmutatja neki a tanító a »cseresznyés táblát« s nagy örömmel fog a gyermek a piros foltokból, az eredetire hasonló cseresznyéket rajzolni a papírjára.

Következik az alma, körte, majd a narancs rajzolatása. Az almánál és körténél a felet is látja, látja a magok elhelyezkedését s minden nagyobb nehézség nélkül fogja a papírra vetni annak képét.

Egyenes vonallal kezdődve, annak összeállítására, szék, asztal, ház, háromszögű folt a határvonalak feltüntetése nélkül, majd a körök s ezzel együtt a gyümölcsfélékre tér ki e munka, melynek fokozatos feldolgozása által, már az első osztályú gyermekek szép s izléses rajzokat fognak produkálni.

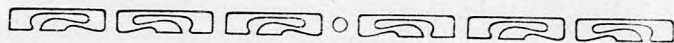
A körök faskatulyának levágott szeletei, feketére festve, fehér táblákon, különböző változatokban elhelyezve. Ezt is, mint a többi tárgyat, a tanító és tanítvány egyaránt a legnagyobb könnyedséggel és kedvvel végezheti el a valóságban is.

Az első év anyagát a szeptet betűk fejezik be, apró pálcikákból összetéve, melyen végig haladva, a rajztömb utolsó lapjára, már fel tudja majd írni ilyen betűkkel a gyermek a »haza és saját nevét is«.

Nem tudom, mennyire sikerült soraimmal megismertetni e munka kiválóságát, de beszélni fog majd a mű, beszélni fognak azok a táblácskák, melyeket *Fritsch* József a leg gondosabb kezekkel alkotott meg tanítványai és tanítványaink számára.

Adja az Isten, hogy munkája a készítő szerénységéhez mérten ne feltűnésre, de csendes hívőkre találjon, akik méltányolni fogják a szerény tanító által készített hasznos munkát is.

Benedek János.

Kérem a székesfővárosi tanítónőkhöz és óvónőkhöz.

Mélyen tisztelt Társnők!

Alulírottak azzal az alázatos kérelemmel fordulunk a szolgálatban lévő és a szolgálatban volt székesfővárosi tanítónőkhöz és óvónőkhöz, kegyeskedjenek a kedvezményezett »Erzsébet királyné« betegsegítő alapítványt járulékok befizetésével növelni, hogy minél nagyobb mértékben segíthessünk az alapítvány évi kamataival ama társnőink sorsán, akik betegek, de szűk anyagi körülményeik miatt nem kezelthetik magukat oly eredményesen, hogy egészségüket visszanyerjék.

A járulék személyenként egyszersmindenkorra 20 K, amely összeg 2 koronával is törleszthető.

Az alapítvány védője *Bárczy* István dr. székesfővárosi tanácsos úr; pénztárosa szivességből *Lázárné Kaszner* Janka úrnő, az Erzsébet Nőiskola igazgatója (VII., István-út 93. sz. a.), ahová a járulékot küldeni kérjük; a pénztáros nyugtatja a befizetéseket.

A megindított járulékbefizetés, gyűjtés (*Vecsey* Ferenc úr 250 koronás adományával együtt) a költségek levonása után ma 2973 K 71 fill. tisztán, amely összeget a pénztáros gyümölcsözőleg elhelyezett a Magyar országos központi takarékpénztár 67.603/49. számú betétkönyvében.

A Mária Dorottya-egyesület 1905. december 10-iki választmányi ülésén elfogadta az alapítvány kezelő-bizottsága szerkesztette alapítólevelet és fölterjesztette kormányi jóváhagyás végett. A tőke 1905. évi kamatja volt 77 K 46 fill., amelyet 100 koronára kiegészített egy emberbarát. E segítséget a kezelő-bizottság e hó 9-én tartott ülésén *Kaschevich* Jánosné székesfővárosi elemi iskolai kézimunka-tanítónőnek ítélte oda.

Majdnem ezren vagyunk székesfővárosi tanítónők és óvónők; abban a reményben tehát, hogy a mélyen tisztelt Társnők mindegyike jó szívvvel támogatja emberbaráti mozgalmunkat, vagyunk kartársi üdvözléssel

Budapesten, 1906. március 14-én.

Az Erzsébet királyné betegsegítő alapítvány kezelő bizottsága.

Járulék címén befizettek 20 koronát: *Komáry* Erzsébet, *Csery* Kálmánné, *Steidl* Irma, *Fröhlich* Erzsébet, *Weiszberger* Antónia, *Farkas* Edit, *Ecker* Augusztia,

Gööz Józsefné, Nemecskay Irma, Aczél Antónia, Kont Gyuláné, Slauffer Adolfné, Fráter Zsófia, Cserhádi Irma, Újházy Irma, Rosenberg Augusztá, Gerhardtne Zigány Jolán, Spanberger Aranka, Göth Ilona, Hajnal Jánosné, Kempelen Gyuláné, Farkas Elekné, Krünnér Anna, Tóth Adél, Hudczek Ferencné, Nelhübel Edéné, Tóth Istvánné, Mendlik Lujza, Matzinger Lujza, Kun Gyuláné, Tiborcz Ida, Glóger Antónia, Weiler Stefánia, Kaschevich Jánosné, Meguscher Irma;

18 koronát: Ocska Ignácné;

14 koronát: Köblös Erzsébet, Csutor Pálné;

12 koronát: Gorzaleczky Ilona, Fischer Sarolta, Saueritz Margit, Lieszkovszky Irma;

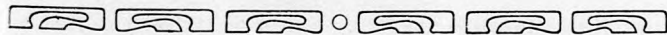
10 koronát: Hercog Sarolta, Frankó Sándorné, Szent-
ihályi Ella, Grósz Mária;

8 koronát: Csizmadia Pálné;

6 koronát: Irig Sarolta, Vilhelm Irén, Aranyi Lipótné, Erendits Mária, Gröger Aranka, Székely Zsenni, Bodnár Aranka, Pál Berta, Árpássy Istvánné, Tóbitsch Mária, Bauer Ida, Rákosi Margit, Heinrich Róza, Robicssek Olga, Glücklich Vilma, Táborszky Andrea;

4 koronát: Holló Sarolta, Rosznagl Alajosné, Kocsis Jánosné, Kubesch Mária, Stenmer Melánia, Relkovics Demetria, Relkovics Davorka, Előd Margit, Földesné Halász Róza, Kast Margit, Vargha Béláné, Huszár Hugóné, Zomor Mária, Petrik Olga, Iván Jánosné, Tomka Istvánné, Fusz Gizella, Schifter Ilona, László Mária, Schneider Ilona, Schilberszky Fanni, Vajda Karolin, Fábry Borbála, Dorogsághy Dénesné, Schmidt Ilona, Szabó Gizella, Balajthy Kálmánné, Freund Vilma, Kapy Rezsóné, Elemetry Károlyné, Weiss Aranka, Löwinger Sarolta, Schönreiter Anna, Schönreiter Irén, Markup Paula, Winterstein Hermin, Mirkovszky Gézáné, Németh Ilona, Hajós Mária, Stephany Lajosné, Bauer Magda;

2 koronát: Tomicsics Janka, Farkas Erzsébet, Reich Berta, Mindszenty Teréz, Weber Ilona, Lukics Mária, Farkas Ilona, Grünstein Teréz, Kliczpera Anna, Nyiry Klára, Jurányi Ilona, Heim Rozina, Hackl Lajosné, Gergely Andrásné, Dallos Istvánné, Jausz Gizella, Weingerth Rezsóné, Hegedüs Leona, Peutz Emília, Kovács Erzsébet, Kósa Etelka, Fráter Anna, Csukási Ilona, Schwartz Róza, Friedrich Zelma, Korbuly Augusztá, Benke Balászné, Mihalecz Józsefné, Ábrahám Ilona, Láng Mária, Kiskós Margit, Edvi Illés Zoltánné, Hein Irma, Szvoboda Aranka, Arthold Józsa, Szimely Árpádné, Mátray Mária, Pamlényi Sándorné, Lénárd Matild, Stróbl Margit, Wallenstein Gyuláné, Trebitszki Ilona, Szabó Istvánné, Hercog Ottóné, Trettina Matild, Timár Katalin, Witkovszky Antalné, Bredschneider Irma, Borostyán Aranka, Géczy Aranka, Kozma Samuné, Matyéka Károlyné, Czogler Vilma, Jancsó Ilona.

Irodalom.

A „Népmívelés“.

Megemlékeztünk már rövidesen erről az új irodalmi vállalatról, mely *Bárczy István* és *Wessely Ödön* szerkesztésében havi »folyóirat«-ként jelenik meg s amelynek 1. és 2. kettős száma indult el eddig a kitűzött cél útján. Igéretünk szerint most megkezdjük a folyóirat tartalmának egyes részeiben való ismertetését. Nemcsak azért tesszük ezt, mert igen fontos célokat hangoztató új vállalatról van szó; hanem azért is, mivel úgy érezzük, hogy ezt az irodalmi terméket kötelességünk a rendesen gondosabb és szigorúbb kritikai figyelemmel kísérenünk. Általános tapasztalat mutatja ugyanis azt az emberi gyengeséget, hogy amikor hivatali helyzetükre nézve

előkelőbb emberek fognak valami közérdekű dologhoz, az emberek legtöbbje vagy zárkózottá lesz véleménymondás tekintetében, vagy pedig a föltétlen magasztalást tartja — opportunusnak. S az embereknek ez a magatartása a legjobb akaratra, legnemesebb szándéokra is nem fejlesztőleg, erősítőleg, hanem gyengítőleg hat. Rámutathatnánk — megnevezőleg — irodalmi vállalatokra, amelyek ennek a körülménynek köszönhetik, hogy a közfelfogás alakításában maradandó nyomot nem tudtak vágni. A »Népmívelés«-t hézagpótló, fontos tényezőnek kell elismernünk már az első két szám után épen ezért az a kötelesség irányában, hogy a gondos és szigorú kritikai figyelemmel kísérés által a fokozatos fejlődés útját igyekezzünk egyengetni. Ezeket tartjuk szem előtt, amikor belefogunk az ismertetésbe.

A folyóirat célja azokból a rövid, de sokat mondó sorokból érezhető ki, amit bevezetőképen »Harangszó« cím alatt *Bárczy István* mond el. »Harangszót hallok — a jövőndő harangszavát. Templomot látok a távol messzeségben, — a magyar népműveltség templomát.« »Templomot, amelynek kapui tárva-nyitva fogadnak mindenkit, férfit és nőt, ifjút és öreget, szegényt és gazdagot«. Ime, ebben benne van a »Népmívelés« célja: előkészíteni, megnyerni az emberek sokaságának, az egész közösségnek lelkét, gondolkozását és akaratát olyan irányú cselekvésre, amelynek célja e »templomnak« a magyar nemzeti népműveltség templomának — felépítése.

Ezzel a céllal a folyóirat megindítója belemarkoltak különösen nekünk, magyar tanítóknak a lelkébe, akiket évtizedek óta ez a cél lelkesít; de akik szegénységünkben, a hatalom kezelőitől magunkra hagyatva, a nagy célért csak sokat epekedhettünk, de keveset — cselekedhettünk. Mi bennünk találhatják tehát leghívebb támogatóit azok, akik ezt a mi régi nagy célunkat bele akarják vinni a magasabb tehát alkotásra képesebb rétegek lelkivilágába is.

Fináczy Ernő »Száz esztendő előtt« cím alatt ismerteti a mai állapotokat közvetlen megelőző iskolarendszert, kapcsolatban az 1806-ban királyi jóváhagyást nyert »második Ratio Educationis«-szal. Mindenkor fontos és értékes munkát az olyan, amely az új nemzedék előtt felújítja az elődök életviszonyait. Egy téves következtetését azonban ennek a munkálatnak nem hallgathatjuk el. »Nem lehet nagyobb dicséret egy tanrendszerre nézve — mondja többek között — mint ha úgy van megalkotva, hogy 42 évig minden újító törekvésnek ellenére változatlanul fenn tud állani. Voltak, vannak és lesznek rendszerek, amelyek a hosszú életet nem a saját belső értékük erejének köszönhetik, hanem a hatalmat kezelők konzervatívizmusa, mely minden újító törekvést hatalmi eszközökkel is megakadályoz.

»Új szántás, új vetés« cím alatt *Gárdonyi Géza* írja a harmadik közleményt. Sötét képet fest a magyar műveltségéről. »Az Egyesült Államok néger lakossága is műveltebb a magyarnál,« mondja többek között. Node ez így, amint mondva van, nem felel meg a valóságnak. Ha ezer statisztika mondja is; pláne külföldi! A kedvezőbb viszonyok teremtése érdekében mindenképp előtt »meg kell néznünk Németországnak és Svédországnak a népművelési munkáját«. (Tán épen az a bajunk, hogy eddig is nagyon lekötötte a figyelmünket a szomszédok kertjébe való bámulás s ezen közben elfelejtettük a magunk kertjét művelni.) Amiket még a javításra való teendőnkül említ, évtizedek óta benne van a magyar tanítóság köztudatában. Amit tanítókról, gyermekekről, tantervről, módszerről, idegen kaptafák után dolgozástól elmond, mind régi szomorú nótája a magyar tanítóknak. Tankönyvek tűzredobálásáról, szemléltetésről, eleven-szóról mondott kívánságai — többek között — a Népmű-

nevelők Lapjának 23 évvel ezelőtt megjelent évfolyamában is elhangzottak már. Am nem megrovásként jegyezzük meg mindezt; sőt örömmel és megelégedéssel fogadjuk, hogy mindezt *végre* egyik kiváló írónk ajkáról is halljuk. Ő tőle talán jobban meghallják, mint mi tőlünk.

Eredeti és szép gondolata a dolgozatnak, amit művészek és papság elé szab feladatául a népműveltség terjesztése érdekében.

Nagy igaza van abban, hogy a népművelés nagy munkájában nem *cselédekre*, hanem *apostolokra* van szükségünk. Ezt annyira nem érezték eddig az arra hivatott tényezők, hogy a tanítóságot az önkéntes apostoli törekvésekben tervszerűen és következetesen — megátolták.

Kármán Mór dr.-nak »Állam és egyház viszonya a magyar népoktatásügy körében« című dolgozata eredetileg »egy angol politikus« számára készült. Mint ilyen, igen értékes munkácska lehetett az — angol számára; mert ebből megismerhette ennek a »keleti« országnak a népoktatásügyi berendezését. Nálunk nincsen *ekkora* értéke, mivel előttünk *közismeretű* dolgokat mond el.

»Népművelés« cím alatt *Teleky* Sándor gróf elmélkedik a népoktatás fontosságáról. Dolgozatának kiemelkedő célja a felnőttek oktatásának fontosságát méltatni. Ebből a célból behatóan ismerteti az amerikai, angliai, franciaországi viszonyokat. Végre rátér a nálunk ez irányban történetekre is. Élvezetes és tanulságos munkát. Rá kell azonban mutatnunk egyre és másra, amire nézve vélekedésében nem osztozhatunk.

Például:

»A művelt jelzőre nem számíthat oly nép, mely rendelkezései közé nem vette föl azt, hogy minden gyermek, hosszabb vagy rövidebb időre, iskolába járni *tartozik*.«

Mi úgy véljük, hogy a törvényes kényszerítés *süksége* egyáltalán nem bizonyít a nép »művelt« volta mellett. Sőt ellenkezőleg: »művelt« jelzőre *csak* az a »nép« tarthat igazán igényt, amely törvény kényszerítése *nélkül*, a saját életszükségletéből kifolyólag iskoláztatja gyermekeit.

»Az analfabéták arányából mondunk véleményt valamely nép *szellemi fokáról*,« — mondja a dolgozat. Szerintünk a »szellemi fok« nem függ az írás-tudástól. Hiszen a betűvetésre még a hülyét is meg tudjuk tanítani. Az írástudó hülyének a »szellemi foka« ezzel nem válik magasabbá, mint a józan, természetes eszű paraszté, aki véletlenül nem ismeri a betűt. Áll ez nemcsak egyénekre, hanem népekre is. Volt idő, — bebizonyíthatólag, — hogy a *még*, vagy a *már* írástudatlan magyar faj magasabb *szellemi fokon* állott az írástudásban előbbre haladottabb nyugati népeknél.

Nagyon szép, a többi fölött szinte domináló szépségű a *Nagy Sándor* rövid dolgozata, mely ezt a címet viseli: »Hol kezdődik a nevelés?«

»A gyermek nevelése ott kezdődik, abban a pillanatban, amivel a szerelmes ifjú és leány egymás szemébe néz.«

»A gyermek eszméje köt bennünket össze az Éggel, a Végtelennel.«

»A szerelem érzésének kell megadni a kristálytisztá értelmet; nem *meg*-adni, *vissza*-adni.«

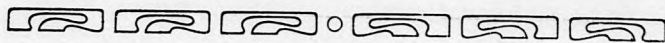
»Az a bázisa a földi ekzisztenciának, hogy milyen viszonyban áll férfi és nő egymással.«

Ez az egypár idézet elegendő annak igazolására, hogy a *Nagy Sándor* gondolatvilága nem reprodukáló, hanem — teremtő.

Ambrus Zoltánnak a színház nevelő hatásáról irt dolgozata már nem ilyen értékű. A valónál nagyobb fon-

tosságot tulajdonít a színház hatásának. Sőt itt-ott túlságosan is elveti a sulykot; mint pl. ott, ahol azt mondja, hogy úgy »a vezető osztály, mint az érvényesülni vágyó osztály« — tehát gazdag és szegény egyaránt — »a színházi irodalom termékeiből szerzi szellemi táplálékát«. A dolgozat végén helyes mederbe tereli ugyan a színház nevelő hatásáról mondottakat; de ez az előzőleg mondottakat legfeljebb csak — enyhíti.

Legközelebb folytatjuk a folyóirat részeinek ismeretét.

VEGYESEK.

Meghívó. A Magyar Tanítók Otthonának társadalmi szakosztálya április hó 7-én (szombaton) este 6 órakor ülést tart, melyre kartársainkat tisztelettel meghívjuk. Tárty: *A reláció kérdése*. Felolvassa *Simon* Lajos kartársunk. Budapest, 1906. március hó 27. *A társadalmi szakosztály elnöksége*.

A székes-főváros női kézimunkatanítói, akik mindössze is csak 29-en vannak már, értekezletet tartottak e hó 25-én a M. T. Otthona hölgytermében. Elhatározták, hogy másnap testületileg jelennek meg dr. *Bárczy* István tanácsnok előtt azzal a kéréssel, hogy — tekintettel arra, hogy legtöbbje már akkor sem volt egészen ifjú, amikor a 70-es évek elején a székes-főváros szolgálatába lépett — adassék meg nekik az, hogy közülök azok, akik már 35 évig működtek; valamint azok is, akik nem tanítottak ugyan 1—2 év különbséggel teljesen 35 évet, de koruknál és egészségi állapotuknál fogva alig bírják már a munkaterhet: mindezek mielőbb, legelőbb e tanév végével nyugalomba vonulhassanak; azonban azzal a megnyugtató tudattal, hogy azt a 600 és 48 koronát, amelyet eddig húztak, ezentúl is csorbítatlanul élvezhessék az isteni jóakarattól függő életük végéig. Dr. *Bárczy* István nagyon helyénvalónak ítélte a kérelmet s biztosította a jelenvolókat, hogy a már néhány hónap előtt megmozgatott ügyük remélhetőleg teljesen az előadott kívánalmaknak megfelelőleg bonyolódik le. A jövőjükön eddig szorongva aggódó és tépelődő női-kézimunkatanítók egészen földerülten távoztak az ügyüket legjóságosabban fölkaroló tanácsnoktól.

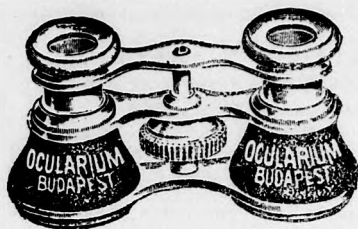
— **A magyar iparért.** A Magyarországi Tanítók Országos Bizottsága egy zöld lapocskát küldött szét, amelyen felkéri az ország tanítóságát, hogy tanítványaikkal vétessenek mindenütt magyar író- és rajzszerkeket s általában véve pártolják a hazai ipart s ennek pártolását hirdessék minden körben. Ebben az ügyben az Országos Bizottság igazgatótanácsa elé nagyobb szabású javaslattal is járul a Bizottság elnöksége, melynek célja az összes tanítóegyesületek akeióba vonása a hazai ipar érdekében.

— **Léderer** *Abrahám* nagyérdemű pedagógus tudósunk a lapunkban megjelent, »Még néhány észrevétel az új tantervhez« című, nagy figyelmet keltett dolgozatát külön füzetben is kinyomatta. A füzet most jelent meg lapunk nyomdájában, a Pesti könyvnyomda-részvénytársaságnál.

— **Kath. tanítói árvaház** építését tervezi az Orsz. Kath. Tanítói Segélyalap elnöksége. Az árvaház céljára Esztergom városa alkalmas telket adományozott. Az épület tervei készen vannak. Több mint 100 ezer korona is rendelkezésre áll az építkezésre. Természetesen ez az összeg még nem elegendő. A hiányzó összeget közadakozás útján igyekeznek előteremteni. Felhívást és gyűjtőleveket küldtek szét, amelyben a tanítóságot is adakozásra kérik. Az adományok Esztergomba dr. *Walter* Gyula p. prelat, kanonokhoz, az »Orsz. Kath. Tanítói Segélyalap« elnökéhez küldendők.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

S. N. L. Szeged. A szövetkezés ügyében küldött lapot és levelet megkaptam. A legközelebbi számban foglalkozik lapunk a dologgal s igyekezni fogunk állandóan napirenden tartani. — **H. I. és K. B. Budapest.** Kénytelen voltam a legközelebbi számba használni.

OCULARIUM

Telefon
86—28

BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS-UTCA 15, FÉLEMELET.

Megfelelő szemüvegek **ingyenes** orvosi rendelése, naponta 9-től 7-ig Márkus dr. úr vezetése alatt. — Szemüvegek és orrszipetők 3 koronától feljebb.

A legjobb kalapok és úri divatcikkek

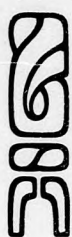
finom kivitelben és jutányos árakban

LUKÁCS ARNOLD

céget ajánlják

Budapesten, Kecskeméti-utca 7. sz.

Angol kemény-kalap 5 koronától. Legjobb puha-kalap 4 koronától. A cég különlegessége: Teljes úri kelengyék 75 koronától kezdve. Tanítók és tanároknak 10% engedmény, havi részletfizetésre is.

Stiller Ignác

kárpitós-mester és bútorkereskedő.

Ajánlja a legjobb és legolcsóbb saját készítményű asztalos- és kárpitós-bútorokat.

Budapest, VII., Garay-u. 44.

Tanítók és tanárok árkedvezményben részesülnek.

Nincsen konkurrense a legújabb amerikai **HAMMOND** GYORSIRÓ-GÉPEKNEK!

Egy írógép, amelyvel 127-féle alakú írással és minden létező kultúrnyelven lehet írni és ahol egy-egy írás kicserélése alig egy másodpercig tart:

annak nincsen párja!

TELEFON
92—52

A »Magyar Tanítók Otthona« szintén »Hammond«-on dolgozik. Írógép és sokszorosítógép-kellék minden létező géphez **olcsóbb, mint bárhol.** — Árjegyzék és prospektus készséggel küldetik.

Kizárólagos elárúsítók: **Faragó Testvérek, BUDAPEST V., Arany János-u. 8.**

Hábel Mátyás

Kitüntette a Ferenc József koronázási jubileumi ösztöndíjjal 1898-ban.

Géza

Kitüntette arany okmánnyal az 1905-ik évi budapesti kiállításon.

üvegtechnikai intézete

a kir. tudományegyetem stb. szállítója

Budapest, Amazon-utca 13. sz.

(szemben az állatorvosi főiskolával).

KÉSZÍT ÉS SZÁLLÍT: mindennemű kémiai és fizikai taneszközöket előadási és bűvárkodási célokra,

teljes laboratóriumok berendezését, népiskolai alapfelszereléseket, vegyszereket.

○○○

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

FIGYELEM!

Kiss Ernő és Társa

BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 17.

Különlegességi üzlet:

Slöjd szerszám és fölszerelések és fába-égetési kellékekben.

Fafaragászati, szobrász, mintázó és lombfűrészeti szerszámok és különlegességek.

Asztalos, esztergályos, könyvkötő, lakatos, bogárnár, kádár, stb. szerszámok.

Butorvasalás és veretek. Épületvasalások. Háztartási cikkek. Korcsolyák.

E lapra való hivatkozással tessék árjegyzéket kérni.

Legtökéletesebb gyermekápoló-szerek a **VÖRÖS KERESZT**

BABY

Crème { 1 tégely 1 kor. 40 fillér.
1 tubus — kor. 70 fillér.
Hintőpor 1 doboz — kor. 70 fillér.
Szappan 1 darab — kor. 70 fillér.

VÖRÖS KERESZT GYÓGYSZERTÁR BUDAPESTEN, VI., ANDRÁSSY-ÚT 84.
KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN.

„CONTRATUSSIN BAYER“

biztos hatású szer számarhurut, gégefő és
bronchial-catarrhus ellen.
Egy palack 1 kor. 40 fillér. 2 korona beküldése
után bérmentve küldi az egyedüli készítő

Népnevelők Könyvtára.

A »Magyar Tanítók Otthoná«-nak tulajdona.

Szerkeszti: PERES SÁNDOR.

A »Népnevelők Könyvtára«-ban eddig megjelent:

Füzet	Korona
1. Komáromy L. Fáy András mint paedagogus	1
2. Schön J. A szocializmus ismertetése	1
3. Somogyi G. Nagy-Britannia közoktatásügye	1
4. Kőrösi H. Paedagogiai Kalauz	1
5. Paeséri K. dr. Quintilianus és Plutarchos	1
6. Peres S. A beszéd- és értelmi gyakorlatokról	1
7-9. Pethes J. Gyermekpsychologia	3
10. Mosdóssy I. Félszedségek a nevelésben	1
11. Ribot-Dáni. Az emlékezet betegségei	1
12. Geöcze S. Az akarat nevelése	1
11-14. Krausz S. Herbart-Rein didaktikája	2
15-16. Ember J. Apró emberek tudománya	2
17. Scossa D. Tanulmányútam	1
18. Gönczi F. A gazdasági ismétlő iskolák	1
19. Péterffy S. Francke Agost	1
20-21. Stepanko A. Vezérkönyv a testgyakorlathoz	2
22-23. Dreisziger F. A népiskolai történet-tanítás mód- szeréről	2
24. Mosdóssy I. Esmény a népiskolában	1
25. Somogyi B. A francia népoktatás jelene	1
26. Dóri S. Zs. Tanulmányok a paedagogiai lélektan köréből	1
27. Kiss Aron dr. Losontzi István életrajza	1
28. Köveskúti J. Az énektanítás módszere	1

KAPHATÓK:

LAMPEL RÓBERT KÖNYVKESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál

Budapest, Andrassy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

RÖSER JÁNOS

nyilvános tan- és nevelő-intézete

Budapesten, VI. ker., Aradi-utca 10. szám.

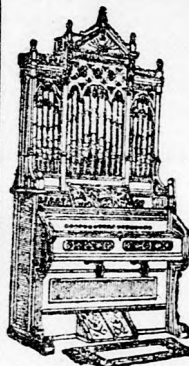
Ezen intézetet alapított 1853-ban. Eddigi tanulók száma 17389. Magában foglalja: **a nevelő-internátust**, melyben vidéki családok fiai teljes ellátást, felügyeletet és nevelést nyernek; **a felső kereskedelmi iskolát**, melynek záró-bizonyítványai az **egyévi katonai szolgálatra** jogosítanak; **a polgári iskolát**, mely egyenjogú és egyenrangú az állami és községi iskolákkal. Ertesítést küld és felvilágosítást ad az igazgató

Róser János Budapest, VI., Aradi-utca 10.

Kapható minden papir- és iskolaszert-kereskedésben.
Árjegyzékkel kívánatra szívesen szolgál

MOIRET F. ÖDÖN Budapest, V., Váci-út 74.

Reményi Mihály

műhegedű-készítő

a m. kir. zeneakadémia szállítója

Budapest VI., Király-utca 58.

Ajánlja dús raktárát valódi olasz, francia, angol, német és magyar mesterhegedűk, gordonkák és vonókban, legújabb hegedű-alakú tokok szolid, finom kivitelben. Gyanták, álltartók, hangjegyalványok a legcélszerűbb formákban.

Quinttiszta és tartós hangverseny-húrok, melyeket a legnagyobb művészek, mint Hubay, Burmester, Grünfeld, Arányi, Geyer Stefi, Vecsey, Földes, Bürger tanár urak hangversenyeiken használnak előszeretettel.

SPECIALISTA

vonós-hangszerek készítésében és javításában.

Hangfokozó gerenda, melynek bármely hegedűbe vagy gordonkába alkalmazása által sokkal jobb, erősebb, szebb és kellemesebb hangja lesz. Sikerért kezesség minden egyes hangszernél. Régi hangszerek vétele és eladása a legmagasabb áráig.

Új és régi zongorák, továbbá pianinók nagy raktára.

Képes árjegyzék minden hangszerről külön-külön kérendő.

A »Népnevelők Lapja«-ra hivatkozva 10% engedmény.

Hektograf-, bélyegzőfesték-,
levélzárjegy-, kaucsuk- és
fémbélyegző-gyár, véső-mű-
intézet, számozógép-műhely,
kő- és könyvnyomda.

TINTNER J. E. VEGYÉSZ MÉRNÖK

a felséges kir. család több tagjának, úgyszint a legmagasabb bel- és kül-
földi hatóságok, előljáróságok, intézetek stb. szállítója

BUDAPEST IV, KIGYÓ-TÉR 5. SZÁM.

RIGLER JÓZSEF EDE

PAPIRNEMŰGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Kő- és könyvnyomdai műintézet, fényképészeti cikkek gyártása, boríték és díszlevéldobozok gyártása, üzleti könyvgyár, névjegykártyák, iskolai rajz- és írószerek gyártása, gyáspapírárúk, vonalzó-intézet. ○○○○○○

BUDAPEST

VI., Rózsa-u. 55.

== RAKTÁRAK: ==

V., Erzsébet-tér 19. sz.

IV., Egyetem-tér 5-6.

A fentiekén kívül raktárt tartunk
 ** iskolai és irodai szerekben. **

Rajznemű- és írószergyár

Sizella-Telepen

** (Visegrád mellett).

**Egyedüli
 elárusító
 helye. ****

Készít mindenféle iskolai, mérnöki, rajz- és írószereket, úgymint vonalzókat, háromszögeket, ** rajz- és iskolai táblákat, fa-tentatartókat, irattartókat, ítatósdeszkákat.

ADRIA-PAPIR

Az «ADRIA» csontlevélpapír a legjobb.

LEVÉLPAPÍR-
 KÜLÖNLEGESSÉGEK
 Rákóczi, Japán,
 Emke, Fmke.

Könyvkötő- és vonalzó-intézetünk,

mely a legmodernebbül van berendezve, gyárt különféle irkák, gyakorlatok, rajz- és hangjegyzet, rajztömbök, növénygyűjtők és vázlatkönyveket.

== Ajánljuk ==

Boríték-gyárunkat

mely az összes boríték-változatokat úgy egyszerű, mint újabb díszes litografiai kivitelben készíti.

RIGLER JÓZSEF EDE

PAPIRNEMŰGYÁR RÉSZV. TÁRSASÁG

** FOTOIPARI OSZTÁLYA **

Gyár: BUDAPEST

VI., Rózsa-utca 55.

Városi raktár: ○ ○

V., Erzsébet-tér 19.

Saját gyártmányaink:

„ADRIA” szárazlemezek:

legnagyobb érzékenységgű, rendes és fényudvarmentes; diachrom színérzékeny pillanat-lemez, rendes és fényudvarmentes; ezüstessín-lemez; diapositiv-lemez, átlátszó és homályos réteggel; Roentgen-lemezek.

Kartonok fényképek felragasztására

Negatív-védőborítékok és táskák.

Olcsó kávé és teaárak:

	Frt
1 kiló Háztartási kávé	1.20
1 kiló Portorico kávé	1.30
1 kiló Cuba finom kávé	1.50
1 kiló Cuba legfinomabb kávé	1.70
1 kiló Gyöngy finom kávé	1.90
1 kiló Moeca kávé	1.40
1 kiló Moeca legfinomabb kávé	1.60
1 kiló Arany Java kávé	1.40
1 kiló Arany Java igen finom	1.60
Különösen ajánlom naponta frissen pörkölt kávéimat.	
1 kiló vegyes pörkölt kávé	1.40
1 kiló finom pörkölt kávé	1.60
1 kiló Cuba pörkölt kávé	1.80
1 kiló Cuba és Moeca vegyes	2.-
Kávéhez esomagozható:	
Fél kiló Mandarin es. kev. tea	3.-
Negyed kiló Mandarin es.k. tea	1.60

	Frt
Nyolcad kiló Mandarin, es.k. tea	0.85
Fél kiló Háztartási tea	2.40
Negyed kiló Háztartási tea	1.25
Nyolcad kiló Háztartási tea	0.67
1 esomag törmelek tea	0.30

Négy és fél kilós postaszakot (melyben több fajta is küldhető) már vidékre is teljesen bérmentve és elvámolvá küld

Balogh László kávé- és teakiviteli üzlete BUDAPESTEN.

Főüzlet és iroda:
VII., Rottenbiller-utca 12.

SZÉNÁSY
„SZÁZSZORSZÉP”
LEVÉLPAPIRJA
a legjobb csontlevélpapir.
1 doboz ára 1 forint.
BUDAPEST, IV. Ferencziek-tere 9.

HORÁNSZKY JÁNOS

állat-präparator
és tanszerkészítő

Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 16. szám.

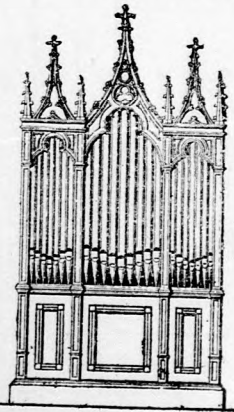
Állatok, madarak tömése, valamint iskolák részére mindenféle állat, madár, növény és minden präparatori tanszerek nagy raktárból legolcsóbban kaphatók.

Árjegyzék tanszerekről és állattömésről ingyen és bérmentve.

ORSZÁGH SÁNDOR

cs. és kir. udv. szállító ☆ orgona- és harmonium-gyáros

RÁKOS-PALOTA (Budapest mellett).

Az 1885. évi kiállításon »nagy díszoklevéllel« és »Ferenc József lovagrenddel«, az 1904. évi Éveszpremi kiállításon arany éremmel kitüntetve, azonkívül számtalan kitüntetés és elismerés. Készít kellemes és tömörhangú, legjobb és legújabb-rendszerű orgonákat. Elvállal javításokat és átalakításokat. Kisebb orgonák készletben vannak. Szolid munka és jutányos árak. Az orgonák jóságát mi sem bizonyítja inkább, mint az, hogy a gyár alapítása óta 400-nál több orgona lett megrendelve és elkészítve.

Árjegyzék és részletes tervezet kívánatra díjmentesen küldetik.

Pesti könyvnyomda-részvénytársaság (V., Hold-utca 7. szám)

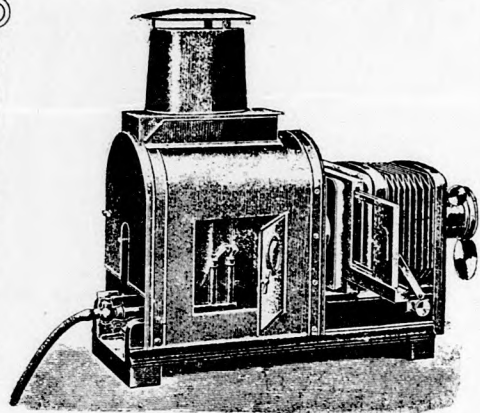
Marx és Mérei

tudományos műszerek gyára

Budapest, VI. ker., Aradi-utca 60. szám.

Telefon 21-06.

Telefon 21-06.

Gyártanak mindennemű FIZIKAI, KÉMIAI és GEOMETRIAI ESZKÖZÖKET. Teljes népiskolai, fizikai és kémiai felszerelések. Ueffitógépek 150 koronától 3000 koronáig.

Árjegyzékek és költségvetések díjtalanul és bérmentve.

Díszoklevél új ipar meghonosításáért és versenyképességért.

Mi az Egger-Emulsio?

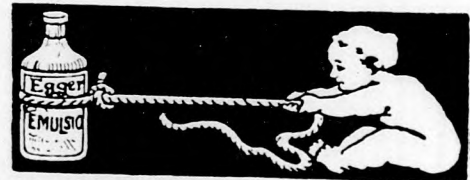
A gyógy-csukamájolaj olyan adagolási módja, hogy a csukamájolaj undorító íze teljesen elvész és kellemes ízénél fogva úgy gyermek, mint felnőtt szívesen szedi, könnyen emészthető és az étvágyra előnyös befolyással van.

Az Egger-Emulsio gyógyhatása!

Már régi idő óta elismert tény, hogy a csukamájolaj rendkívüli gyógyhatással bír, különösen gyermekeknél, kik vérszegénységben és ennek következtében gyengélkedésben szenvednek, kik a testi fejlődésben visszamaradtak, kiknél az emésztőszervezet nem működik pontosan és sok más hasonló esetben kitzinó eredménnyel alkalmaztatik. Minden szülő, ki családja épségét szíven hordja, vonja orvosát tanácsadásra, hogy célszerűnek tartja-e gyermekeivel az EGGER-EMULSIO-t szedtetni.

Csak ezen védjeggyel ellátott üveg VALÓDI

EGGER-EMULSIO,

melynek ára 2 korona.

Hogy bárkinek alkalom nyujtassék nagyobb üveg vétele előtt gyermekével megkísérteni, hogy az EGGER-EMULSIO a gyermek, kis adagú, úgynevezett próbákat szolgálunk ki, melynek ára 30 fillér.

Mindenütt kapható!